

HJEMMEPASNINGS- TILSKUD KAN ØGE ULIGHEDEN

Udarbejdet af
Lærke Dyrby Kloch, projektassistent
Regitze Lundgren Pedersen, projektassistent
Lena Lindbjerg Sperling, fagchef

Oktober 2024

Tænketanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu

Indhold

Baggrund	6
Hovedkonklusioner	9
Implikationer	11
Forældre, der er trådt ud af arbejdsstyrken	13
Tilskud til hjemmepasning	17
Hjemmepasning og børns trivsel og sprogudvikling	23
Perspektiver indefra: Hvorfor vælger flere forældre at hjemmepasse i Danmark?	29
Data og metode	32
Litteraturliste	37
Bilag	39

01

Baggrund

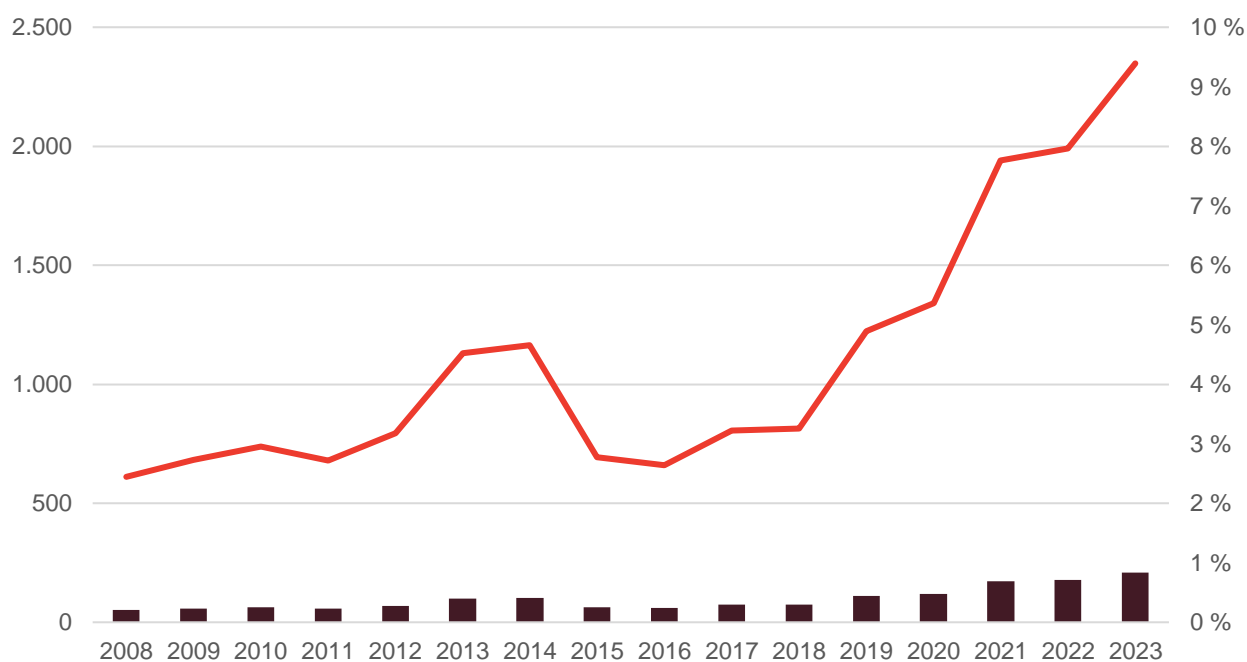
Baggrund

Kvaliteten af de danske daginstitutioner har været til debat i de senere år. Der har særligt været et fokus på normeringer og manglen på pædagoger, og et større antal forældre har udtrykt uro ved at aflevere deres børn. Den nationale kvalitetsundersøgelse af tilbuddene til de 0-2-årige viste da også, at 38 pct. af daginstitutionerne og 46 pct. af dagplejerne har utilstrækkelig kvalitet (VIVE & EVA, 2023). Kun halvdelen af daginstitutionerne har læringsmiljøer, der i tilstrækkelig grad understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. En undersøgelse fra fagforeningen for pædagoger (BUPL) viser derudover, at 16 pct. af forældrene har valgt at gå hjemme i en periode, mens 17 pct. er gået ned i tid, fordi de ikke finder kvaliteten af deres daginstitution tilstrækkelig (BUPL, 2023). Debatten om hjemmepasning fylder derfor stadig mere i samfundsdebatten. Professor Ole Henrik Hansen har kaldt det at sende sit barn i institution for "et eksperiment" (Berlingske, 2024), og flere historier om forældre, der vælger at hjemmepasse, er begyndt at fylde i mediebladet (Berlingske, 2024). Det Konservative Folkeparti har også for nylig foreslået at tillade en indkomst ved siden af hjemmepasningstilskuddet, der er tilgængeligt i nogle kommuner (DR, 2024).

Selvom hjemmepasning fylder mere i debatten, er det dog svært at finde konkret belæg for, at denne bevægelse er omfattende. Arbejdsstyrken i Danmark er steget med 69.000 personer fra 2022 til 2023, og pasning af børn er den mindst anvendte årsag til, at 30-44-årige, der er uden for arbejdsstyrken, ikke ønsker sig et arbejde (Danmarks Statistik, 2023). I arbejdstidsdiskussionen er kortere arbejdstid også blevet problematiseret, men andelen af småbørnsforældre, der arbejder deltid, har været stabil på omkring 20 pct. i de seneste ti år, og der har altså heller ikke her været en markant ændring (DEA, 2023).

Under 1 pct. af familier med børn i alderen 0-5 år modtog i 2023 tilskud fra kommunen til at hjemmepasse. Selvom det fortsat er et relativt lille antal, har der været en betydelig stigning fra 661 familier i 2016 til 2.348 i 2023, jf. figur 1. Dertil kommer, at det ikke er alle kommuner, der giver tilskud til hjemmepasning, og at der ofte er betingelser for at modtage tilskuddet, som gør, at ikke alle hjemmepassere modtager tilskud. Det kan dermed være svært at følge udviklingen i antallet af hjemmepassere præcist.

Figur 1 // Antal og andel af familier, der modtager tilskud til pasning af egne børn, 2008-23

Kilde: Statistikbanken.dk

Anm.: Den venstre akse viser antallet af familier, der modtager tilskud til pasning af egne børn (kurve). Den højre akse viser disse familier som andelen af familier med børn fra 0-5 år (søjler)

I denne analyse kigger vi på hjemmepasning fra forskellige vinkler. Først undersøger vi udviklingen i forældre, der trækker sig fra arbejdsstyrken, når de har børn i 1-5-årsalderen på tværs af køn og uddannelse. Forældre, der modtager tilskud fra kommunen, udgår af arbejdsstyrken, da de ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet. Når vi kigger på alle forældre, der ikke er en del af arbejdsstyrken, får vi dermed både forældre, der får tilskud fra kommunen, og andre, der har trukket sig fra arbejdsstyrken.

Derudover kigger vi på, hvorvidt og hvordan hjemmepasningstilskuddene påvirker kvinders beskæftigelse. For bedre at forstå motivationerne bag forældres valg af hjemmepasning inkluderer vi også perspektiver fra en kvalitativ undersøgelse af hjemmepasende mødres fortællinger om, hvorfor de valgte at hjemmepasse. Til sidst undersøger vi sammenhænge mellem hjemmepasning og børns trivsel og sproglige udvikling.

02

Hovedkonklusioner

Hovedkonklusioner

- Antallet af forældre med børn i daginstitutionsalderen, der er uden for arbejdsstyrken, er steget svagt med ca. 1.500 personer fra 2014 til 2021, hvoraf knap 1.400 var kvinder. Kvinderne træder i højere grad ud af arbejdsstyrken, og forskellen mellem kønnene er steget med 0,5 procentpoint i perioden. I 2021 var 1,9 pct. af kvinderne med børn i alderen 1-5 år uden for arbejdsstyrken.
- Kvindelige indvandrere med børn i daginstitutionsalderen er i højere grad uden for arbejdsstyrken end kvinder af dansk oprindelse. I 2021 var 2,2 pct. af de kvindelige indvandrere med små børn uden for arbejdsstyrken. Forskellen til kvinder af dansk oprindelse er dog halveret i perioden til 0,4 procentpoint i 2021.
- I hele perioden er det de ufaglærte forældre, der har den største andel uden for arbejdsstyrken (1.700 personer). Andelen af forældre med en videregående uddannelse, der er trådt ud af arbejdsstyrken, er steget mest med 0,4 procentpoint. I 2021 var 1,5 pct. af forældrene med en erhvervsakademi- eller professionsbacheloruddannelse uden for arbejdsstyrken, mens det samme gjaldt for 1,7 pct. af forældrene med en kandidatgrad, svarende til hhv. 2.305 og 1.851 personer.
- Kommunale tilskud til hjemmepasning har en negativ effekt på mødres beskæftigelse, når det overstiger 75.000 kr. om året. Til og med det år, hvor barnet fylder tre år, er deres beskæftigelse 13 procentpoint lavere, svarende til at alle mødre i kommunen, der kan modtage et tilskud på over 75.000 kr., arbejder ca. 29 færre dage om året.
- Når tilskuddet er over 75.000 kr., har det særligt en effekt på ufaglærte og erhvervsuddannede mødre. Forskellen er her størst i de to første år af barnets liv, hvor sandsynligheden for, at mødre er beskæftigede, falder med 19 procentpoint. Tilskuddet har størst effekt i lavindkomstfamilier, hvor moren er ufaglært eller erhvervsuddannet, og den anden forælder har en lav indkomst.
- Forældres årsager til at vælge hjemmepasning er mange og forskelligartede. Hjemmepassende mødre begrundet selv deres valg med bl.a. et ønske om at tilbringe mest mulig tid med deres børn og selv kunne påvirke barnets udvikling og sikre dets trivsel i de første, formative år. Ligesom beslutningen om at hjemmepasse forklares med et kritisk blik på Danmarks institutions- og arbejdskultur samt daginstitutionernes kvalitet, rammer og vilkår.
- Børn, der er blevet hjemmepasset det år, de fylder 1 år, trives lidt dårligere i 0. klasse end børn, der har været i dagtilbud. Dog er der betydelige forskelle i karakteristika for de børn, der bliver hjemmepasset, og dem, der ikke gør. F.eks. er mødre til børn, der er blevet hjemmepasset, i langt mindre grad i beskæftigelse, når barnet går i 0. klasse, end mødre til børn, der ikke er blevet hjemmepasset. Børn af mødre uden beskæftigelse trives i gennemsnit dårligere, dog trives hjemmepassede børn af mødre uden beskæftigelse bedre end børn af mødre uden beskæftigelse, der ikke er blevet hjemmepasset. Det kan derfor være svært at aflede trivselseffekter af hjemmepasning på børn, hvor forældrene ikke havde tænkt sig at hjemmepasse.
- I sprog vurderingen i 0. klasse klarer børn, der er blevet hjemmepasset, sig dårligere og bliver i højere grad vurderet som sprogligt udfordrede. Forskellen mellem hjemmepassede og ikke-hjemmepassede bliver mindre, når der tages højde for baggrundskarakteristika som morens beskæftigelse. Der er derudover stor variation i forskellen afhængigt af forældrenes uddannelse. Børn af ufaglærte forældre, der er blevet hjemmepasset, har 6,6 pct. point større sandsynlighed for at være sprogligt udfordrede i børnehaveklassen, sammenlignet med dem, der var i dagtilbud. Børn af kandidat-/ph.d.-uddannede ikke klarer sig signifikant dårligere.

03

Implikationer

Implikationer

Analysen viser, at mens antallet af forældre, der trækker sig fra arbejdsstyrken, stadig er relativt lavt med ca. 7.500 personer i 2021, er både antallet og andelen af forældre stigende i perioden. Særligt forældre med en videregående uddannelse har i højere grad taget denne mulighed i brug, både ved at trække sig helt fra arbejdsmarkedet og ved at gå ned i arbejdstid (DEA, 2023). Til trods for en stor stigning i antallet af kommuner, der tilbyder tilskud til hjemmepasning, var det kun omkring 1.900 af de 7.500 forældre, der havde trukket sig fra arbejdsmarkedet i 2021, der modtog tilskud til hjemmepasning.

Det kan skyldes, at tilskuddet til hjemmepasning kun har en effekt på beskæftigelsen, når det overstiger 75.000 kr. om året og derudover hovedsageligt påvirker morens beskæftigelse i lavindkomstfamilier, hvor moren er ufaglært eller har en erhvervsuddannelse.

Økonomiske incitamenter til at hjemmepasse, som tilskud fra kommunen, påvirker altså i højere grad lavindkomstfamilier, hvorimod de seneste års stigninger i antallet af hjemmepassende mødre i højere grad er sket blandt mødre med en længere uddannelse. Det indikerer, at beslutningen om at hjemmepasse sit barn beror på andre overvejelser, f.eks. om kvaliteten af daginstitutioner, børnesyn eller ønske om mere tid med barnet (Pedersen, 2024). Samme mønster er tidligere fundet ift. daginstitutionsskift, hvor børn af mødre med en kandidatuddannelse oftere skifter daginstitution, uden at de skifter adresse (DEA, 2021). Også i den undersøgelse understreger højtuddannede mødre fra hovedstadsområdet i interviews, at deres opfattelse af kvaliteten af daginstitutionen var afgørende for deres beslutning. Til trods for det relativt lille antal højtuddannede mødre, der hjemmepasser, giver den stigende tendens, sammen med den udtrykte bekymring for daginstitutionernes kvalitet og rammer, anledning til at overveje, om der er en gruppe af befolkningen, der sætter spørgsmålstegn ved præmissen for, at begge forældre kan arbejde også med små børn: nemlig at de kan aflevere deres børn i institutioner, der tager højde for deres udvikling, læring, trivsel og dannelse.

Den internationale litteratur er ikke entydig ift., om der er positive eller negative effekter af at gå i dagtilbud i alderen 0-3 år (Duncan et al., 2022). F.eks. finder flere studier af effekterne af udrulningen af universelle pasningstilbud i Quebec i Canada, i gennemsnit negative effekter på en lang række både kognitive og ikke-kognitive færdigheder (Baker et al., 2019). Dog er der også flere studier, der finder positive effekter på sprog, matematiske færdigheder og den motoriske udvikling i en kontekst, hvor daginstitutioner er af relativt høj kvalitet, og børnene starter, når de er omkring 1 år gamle (Drange & Havnes, 2019; Yamaguchi, Asai & Kambayashi, 2015; Gruber et al., 2023; Kottelenberg & Lehrer, 2017). Flere tidligere studier finder tillige, at der er positive effekter af at komme i dagtilbud, når barnet er omkring 1 år for børn af ufaglærte mødre (Felfe & Lalive, 2018; Drange & Havnes, 2019), hvilket er i tråd med dette studie ift. den sproglige udvikling.

De forskellige resultater på tværs af karakteristika indikerer, at det er afgørende ikke kun at kigge på gennemsnitseffekter. Vi ved, at de positive effekter af dagtilbud for børnene er afhængige af kvaliteten af dagtilbuddet, og det er derfor ikke overraskende, at det også har betydning for særligt de højtuddannedes beslutning om hjemmepasning eller dagtilbud. De økonomiske incitamenter i form af hjemmepasningstilbud ser derimod ud til at have negative effekter på beskæftigelsen for ufaglærte og erhvervsuddannede mødre og på børnenes sprogudvikling. Der er således en risiko for, at stigningen i antallet af kommuner, der giver hjemmepasningstilskud på over 75.000 kr., vil øge uligheden for både mødre og børn (Gruber et al., 2023).

04

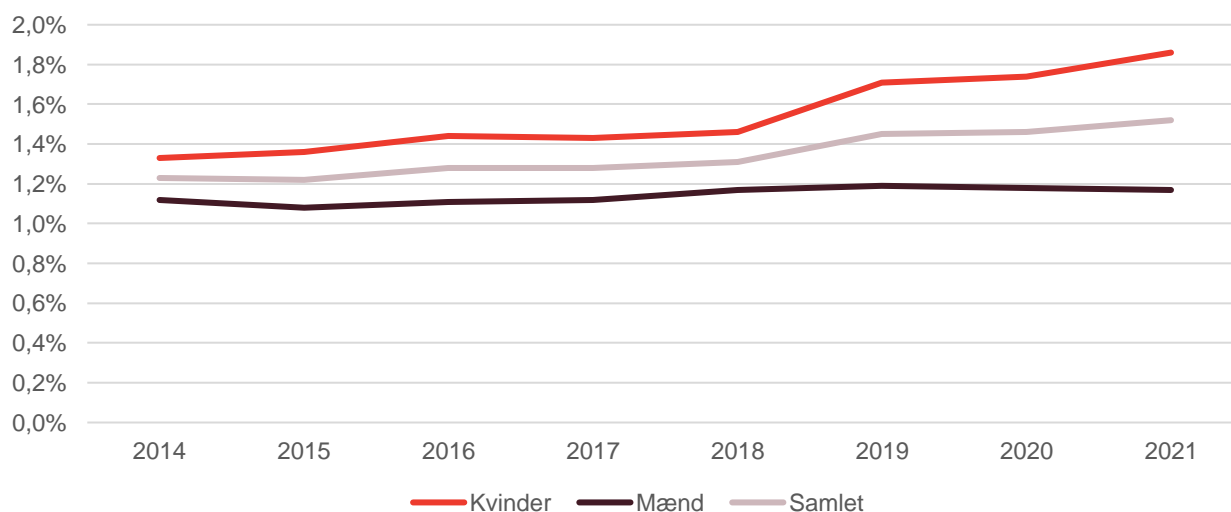
Forældre, der er trådt ud af arbejdsstyrken

Forældre, der er trådt ud af arbejdsstyrken

Andelen af forældre med børn i daginstitutionsalderen, der er trådt ud af arbejdsstyrken og dermed hverken er i beskæftigelse eller modtager en ydelse fra staten, er steget svagt fra 2014 til 2021 – fra 1,2 pct. til 1,5 pct. – jf. figur 2. Stigningen er i høj grad båret af mødre, da andelen af kvinder uden for arbejdsstyrken er steget med 0,5 procentpoint fra 1,3 pct. til 1,9 pct. Andelen af mænd, der er trådt ud af arbejdsstyrken, har ligget stabilt på ca. 1,2 pct. I det vi her kun kigger på de forældre, der er trådt ud af arbejdsstyrken, men var i arbejde, inden de fik deres første barn, ser vi her på, hvordan beslutningen om hjemmepasning påvirker forældres tilknytning til arbejdsmarkedet. Vi inkluderer altså ikke forældre, der heller ikke var en del af arbejdsstyrken, eller var ledige, før de fik første barn.

Antallet af kvinder, der træder ud af arbejdsstyrken, stiger særligt i 2019 med 19 pct. – fra 3.549 til 4.210 personer. I 2021 var der samlet set 7.449 forældre, der havde trukket sig fra arbejdsstyrken, hvilket er en stigning på 25 pct. fra 2014.

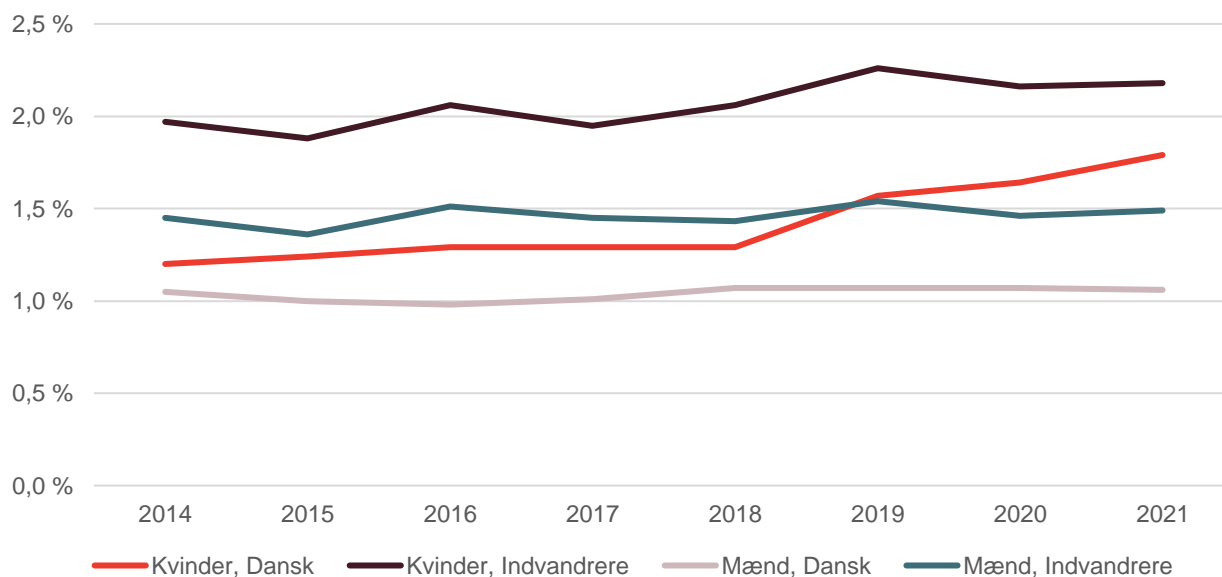
Figur 2 // Andel af forældre med børn i 1-5-årsalderen, der er trådt ud af arbejdsstyrken

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Det er særligt kvinder af dansk oprindelse, der i højere grad end tidligere forlader arbejdsmarkedet, jf. figur 3. Mens kvindelige indvandrere i hele perioden har den største andel, der er trådt ud af arbejdsstyrken med ca. 2-2,2 pct., er forskellen til kvinderne af dansk oprindelse faldet fra 0,8 procentpoint til 0,4 procentpoint. I 2021 var der knap 3.450 kvinder af dansk oprindelse uden for arbejdsstyrken, mens der var ca. 1.050 kvindelige indvandrere. Andelen af mænd med både dansk baggrund og indvandrerbaggrund, der er trådt ud af arbejdsstyrken, ligger stabilt i hele perioden med hhv. 1 og 1,5 pct., svarende til ca. 2.000 og 650 personer i 2021.

Figur 3 // Andel af forældre med børn i 1-5-årsalderen, der er trådt ud af arbejdsstyrken, fordelt på oprindelsestype

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Noter: Der er for få efterkommere, der er trådt ud af arbejdsstyrken, til, at de kan inkluderes i grafen.

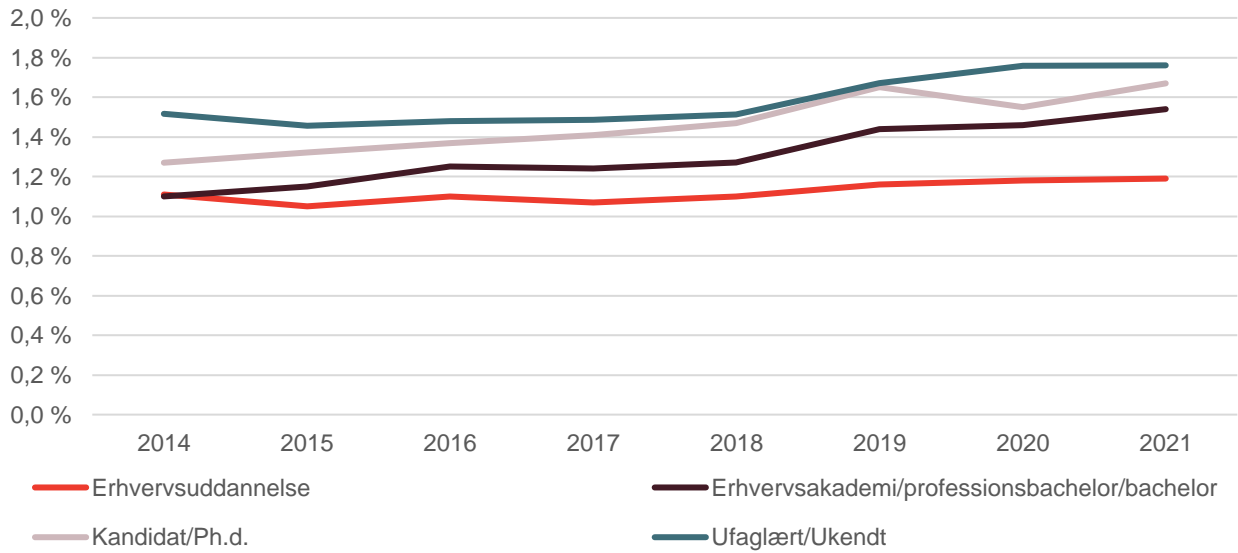
Kun ca. 1 pct. – svarende til 1.600 personer – af forældrene med en erhvervsuddannelse træder ud af arbejdsstyrken i hele perioden, og de er dermed den gruppe, der er mindst tilbøjelige til at forlade arbejdsstyrken. Forældre med en kort eller mellemlang videregående uddannelse lå på samme niveau, som de erhvervsuddannede i 2014, men andelen, der ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, er steget i perioden og lå i 2021 på 1,5 pct., jf. figur 4. Forældre med en erhvervsakademi-, professionsbachelor- eller bacheloruddannelse udgør i 2021 en tredjedel af alle de forældre, der har trukket sig fra arbejdsmarkedet.

Andelen af forældre med en lang videregående uddannelse, der er trådt ud af arbejdsstyrken, er ligeledes steget med 0,4 procentpoint fra 1,3 pct. i 2014 til 1,7 pct. i 2021. Gruppen udgør dermed i 2021 den næststørste andel af forældre, der har trukket sig fra arbejdsstyrken.

Mens det samlede antal forældre med en kandidat- eller ph.d.-uddannelse er steget med 30.000 personer fra 2014 til 2021, er antallet af ufaglærte forældre faldet med 17.000 personer. Samtidig er antallet af ufaglærte forældre, der har trukket sig fra arbejdsmarkedet, kun faldet med 19 personer, og de ufaglærte forældre har dermed fortsat i hele perioden den største andel, der er trådt ud af arbejdsstyrken, med 1,5-1,8 pct. Omvendt er antallet af forældre med en kandidat- eller ph.d.-uddannelse, der har trukket sig fra arbejdsstyrken steget med 825 personer.

Der var i 2021 1.700 ufaglærte forældre uden for arbejdsstyrken, mens der var 2.305 med en erhvervsakademi-, professionsbachelor- eller bacheloruddannelse, 1.850 med en kandidat- eller ph.d.-uddannelse og 1.570 med en erhvervsuddannelse.

Figur 4 // Andel af forældre med børn i 1-5-årsalderen, der er trådt ud af arbejdsstyrken, ift. det samlede antal forældre med samme uddannelsesniveau

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

05

Tilskud til hjemmepasning

Tilskud til hjemmepasning

I dette kapitel undersøger vi effekten af tilskud til hjemmepasning, som flere og flere kommuner er begyndt at tilbyde de seneste år, på mødres beskæftigelse i årene efter deres første barns fødsel. Analysen fokuserer på mødre, der opfylder de statslige krav til tilskuddet, og hvis første barn var mellem 0 og 5 år i perioden 2019-21. De overordnede krav for at modtage tilskuddet er (BUVM, 2024):

- Tilskuddet kan gives i minimum 8 uger og højst 1 år.
- Tilskuddet gælder kun for børn, der er 5 år eller yngre. Satserne for 0-2-årige og 3-5 årige kan differentieres.
- Tilskuddet kan maksimalt være 230.000 kr. per år, som svarer til højeste dagpengesats for året.
- Man kan få tilskud for op til 3 børn ad gangen.
- Modtageren skal have boet i Danmark eller EU i mindst 7 ud af de sidste 8 år.
- Man må ikke modtage andre offentlige ydelser eller have anden indkomst.

Nogle kommuner har ekstra krav, såsom at man skal kunne dansk på 9.-klassesniveau, og da vi derudover kun finder en stigning i andelen af danske mødre, der trækker sig fra arbejdsstyrken, jf. afsnit 1¹, er der kun inkluderet mødre af dansk oprindelse i denne del af analysen.

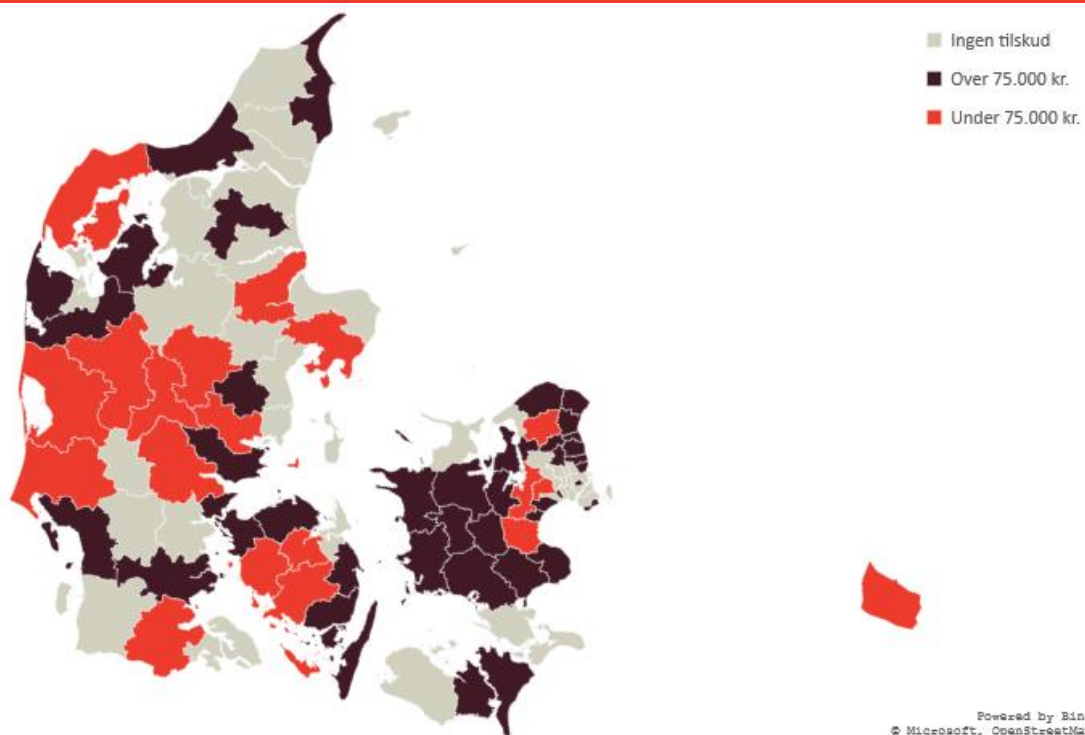
Tilskuddene, der gives i kommunerne, varierer meget i størrelse, både på tværs af landet og på tværs af alderen af barnet, jf. figur 5. Kommunernes tilskud til hjemmepasning af 0-2-årige er størst og er generelt som minimum dobbelt så stort som tilskuddet for 3-5-årige. Det er særligt kommuner på Sjælland, der tilbyder tilskud på over 75.000 kr. om året for 0-2-årige, og særligt Nordsjælland tilbyder store tilskud, mens Nordjylland har meget få kommuner, der har tilskud. Mellem 2019 og 2021 gav 35-43 pct. af kommunerne tilskud på over 75.000 kr for 0-2-årige.

---

¹ Andelen af kvindelige efterkommere, der trækker sig fra arbejdsstyrken, falder fra 1,79 pct. i 2014 til 1,53 pct. i 2021.

Figur 5 // Kommunernes tilskud til hjemmepasning for 0-2-årige, 2021

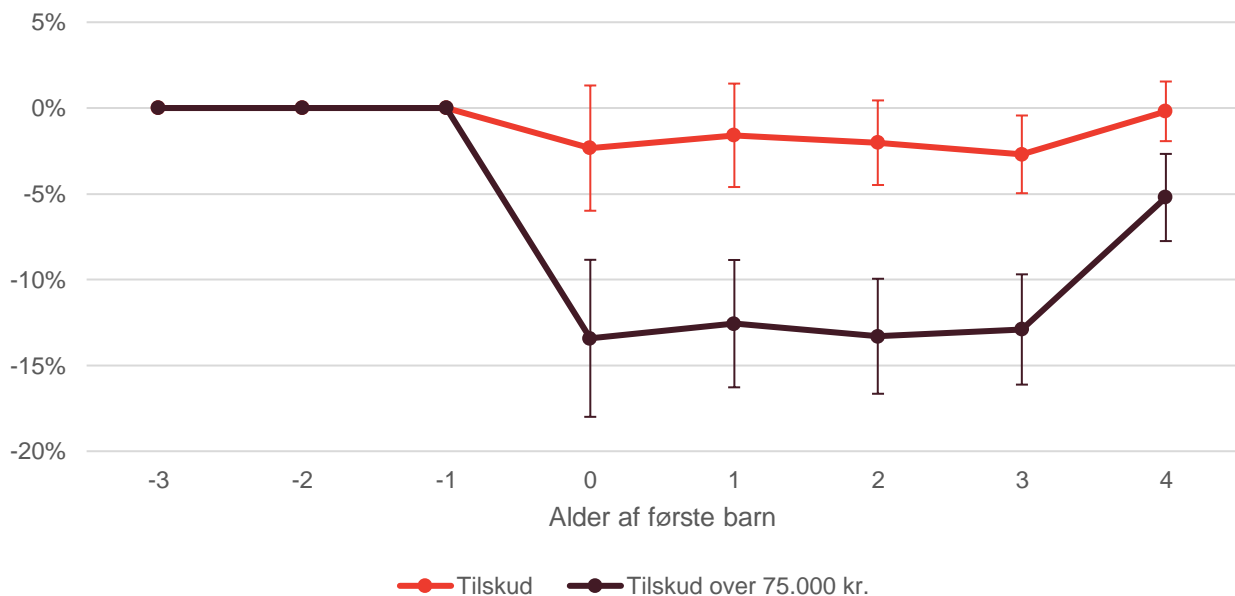

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Der er ikke nogen effekt på beskæftigelsen af hjemmepasningstilskud, når vi kigger på tværs af alle tilskudsniveauer, jf. figur 6. De større tilskud på over 75.000 om året har derimod en betydelig effekt på sandsynligheden for, at moren er i beskæftigelse². Beskæftigelsen falder med 13 procentpoint i hvert af barnets første fire år. Effekten af de høje tilskud er dermed ca. seks gange større end effekten af det gennemsnitlige tilskud og bliver signifikant, hvilket indikerer, at tilskuddet skal være over en vis grænse for virkelig at påvirke mødres beslutning om at forlade arbejdsmarkedet. I det næste kapitel vil vi derfor fokusere på effekten af tilskud over 75.000 kr. på mødres beskæftigelse.

² Grænsen på 75.000 kr. er valgt, så de overordnede resultater holder med både kommunale og individuelle fixed effects.

Figur 6 // Effekt af hjemmepasningstilskud på beskæftigelsen, fordelt på tilskudsniveau

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

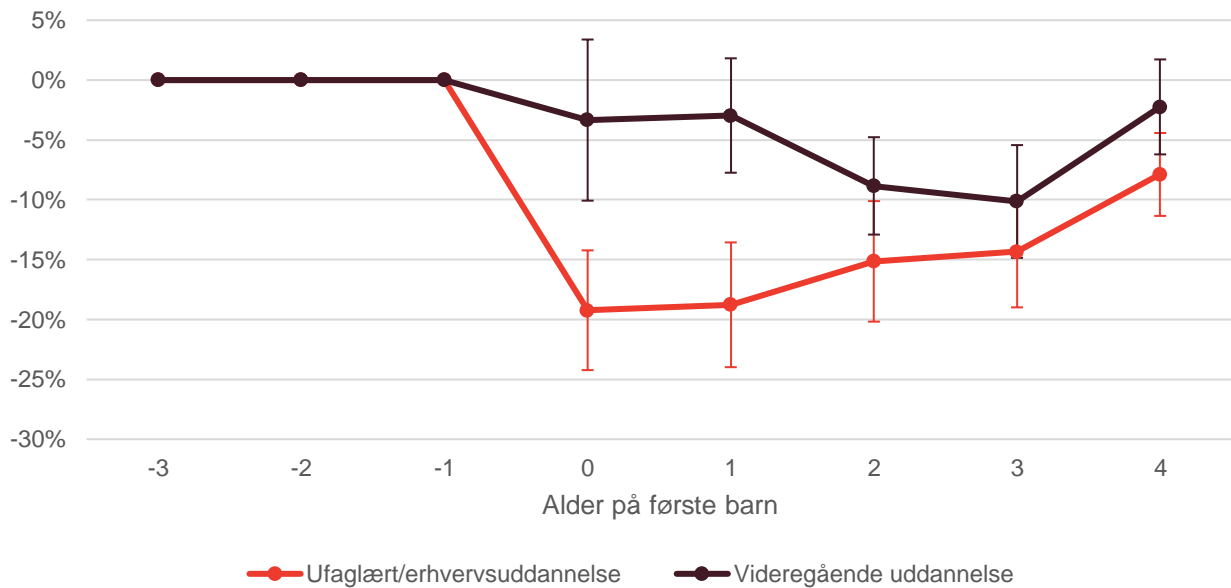
Anm.: Den samme negative effekt på beskæftigelsen, når tilskuddet overstiger 75.000 kr., findes også, når der tages højde for individ fixed effects, jf. figur a i bilaget.

Tilskuddet til hjemmepasning påvirker mødre forskelligt afhængigt af deres uddannelsesniveau, jf. figur 7. I barnets første to år reagerer ufaglærte eller erhvervsuddannede mødre seks gange kraftigere på tilskuddet sammenlignet med mødre med en videregående uddannelse. Denne kraftigere reaktion kan skyldes, at mødre uden videregående uddannelse måske har mindre fleksible arbejdstider eller ikke har samme hjemmearbejds muligheder og derfor bruger tilskuddet til at forlænge tiden hjemme med barnet.

Beskæftigelsen blandt mødre med en videregående uddannelse ændrer sig ikke i barnets første to år, som følge af at de nu kan modtage et tilskud på over 75.000 om året. Det kan f.eks. skyldes, at de har adgang til mere fleksible arbejdsordninger eller længere barselsperioder. I barnets andet og tredje år falder sandsynligheden for, at de er i beskæftigelse, med 9-10 procentpoint., sammenlignet med mødre med samme karakteristika i en kommune uden tilskud.

Resultaterne indikerer, at ufaglærte eller erhvervsuddannede mødre i højere grad bliver påvirket af hjemmepasningstilskuddet i barnets første leveår, hvor deres sandsynlighed for beskæftigelse falder med næsten 20 procentpoint. Når barnet bliver 2-3 år, er forskellen mellem de to grupper mindre udtalt. Faldet på 9-10 procentpoint for mødre med videregående uddannelse svarer til, at gruppen i gennemsnit arbejder 22 dage mindre om året, mens ufaglærte eller erhvervsuddannede mødre arbejder 33 dage mindre. Den større effekt på mødre uden videregående uddannelse kan til dels skyldes, at deres potentielle indkomst fra arbejde er lavere, hvilket gør tilskuddet mere afgørende for deres beslutning om at forlade arbejdsmarkedet. Dette mønster er også synligt i kapitel 1, hvor ufaglærte forældre oftere trækker sig ud af arbejdsstyrken.

Figur 7 // Effekten af hjemmepasningstilskud på beskæftigelsen, fordelt på uddannelsesniveau

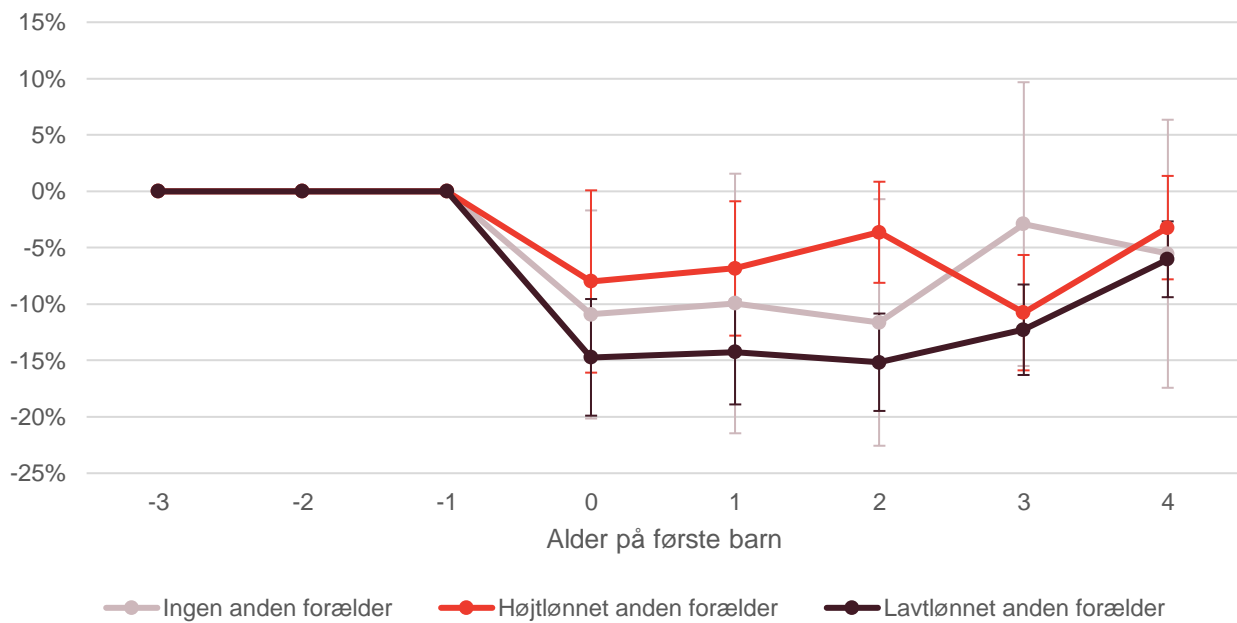

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Der kigges her udelukkende på den marginale effekt, når det mulige tilskud er over 75.000 kr. om året.

Tilskuddet til hjemmepasning påvirker også mødres beskæftigelse forskelligt afhængigt af den anden forælders indkomst, jf. figur 8. Mødre, hvor den anden forælder er lavtlønnet, arbejder i gennemsnit 33 dage færre om året i barnets første tre år, når de har adgang til tilskuddet. Det svarer til et fald i beskæftigelsen på omkring 15 procentpoint. Denne effekt er mest udtalt blandt ufaglærte eller erhvervsuddannede mødre. Selvom mødre med højtlønnede partnere også påvirkes, gælder det primært, når mødre selv er ufaglærte eller har en erhvervsuddannelse. Overordnet set er det lavindkomstfamilier, hvor der er en mor uden videregående uddannelse og en lavtlønnet anden forælder, der påvirkes mest af tilskuddet, jf. figur b i bilaget.

Figur 8// Effekten af hjemmepasningstilskud på beskæftigelsen, fordelt på den anden forælders indkomst

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Der kigges her udelukkende på den marginale effekt, når det mulige tilskud er over 75.000 kr. om året. Lavtlønnet er her defineret som at tjene under medianlønnen i 2019, svarende til 410.124 kr.

06

Hjemmepasning og børns trivsel og sprogudvikling

Hjemmepasning og børns trivsel og sprogudvikling

En stor del af diskussionen om hjemmepasning handler om, hvordan børnene påvirkes af at komme i dagtilbud eller blive hjemmepasset. Udenlandske studier fra Norge, Tyskland og Finland har fundet langvarige positive effekter af at komme i dagtilbud fra omkring 1-årsalderen, både sprogligt, motorisk og ift. sociale færdigheder (Drange & Havnes, 2019; Felfe & Lalive, 2018; Gruber et al., 2023).

I dette kapitel undersøger vi sammenhænge mellem, om børnene hjemmepasses det år, de fylder 1 år, og deres trivsel og sproglige færdigheder i 0. klasse. For at undersøge sammenhængen med børns trivsel, benytter vi trivselsmålingen, der er lavet i starten af 0. klasse. Her skal børnene svare på 20 spørgsmål om deres mentale og sociale trivsel samt skolens rammer. I analysen har vi taget udgangspunkt i spørgsmål fra de to kategorier:

Psykisk og fysisk velbefindende

- Er du glad for din skole
- Har du ondt i maven, når du er i skole?
- Føler du dig alene i skolen?

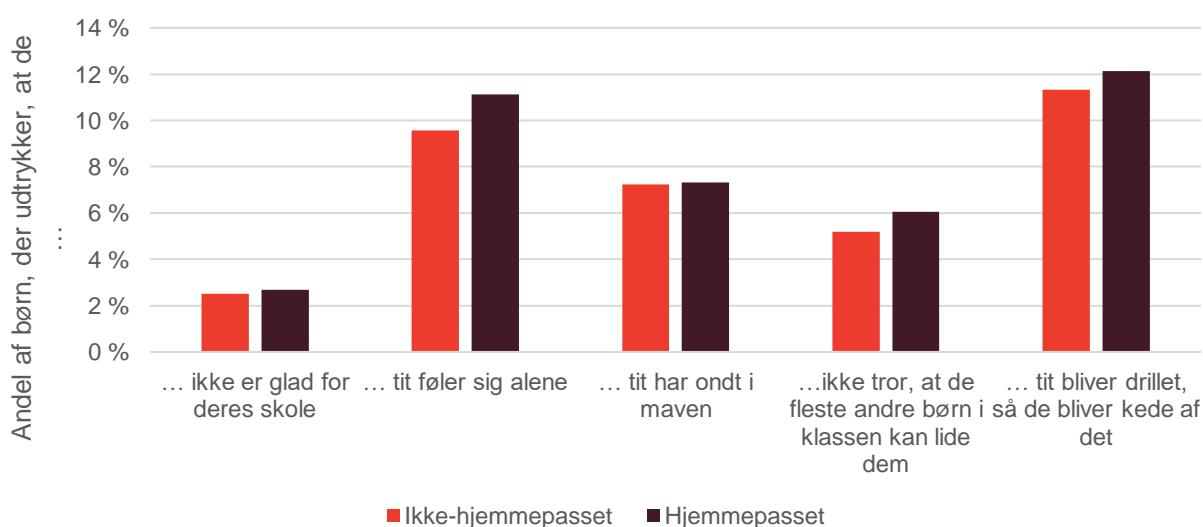
Oplevelse af at være inkluderet i skolens faglige og sociale fællesskaber

- Tror du, at de andre børn kan lide dig?
- Er der nogen, der driller dig, så du bliver ked af det?

Den gennemsnitlige trivsel ligger generelt højt omkring de 90 %, jf. figur c i bilaget, og varierer typisk med under 1 procentpoint fra år til år.

Der er generelt ikke stor forskel på børns gennemsnitlige trivsel, uanset om de er blevet hjemmepasset eller ej, jf. figur 9. Børnenes trivsel ligger inden for 1 procentpoint af hinanden på hvert spørgsmål, og der er kun signifikante forskelle, hvad angår andelen, der tit føler sig alene, og andelen, der ikke tror, at de andre kan lide dem. Her har de børn, der er blevet hjemmepasset, en lidt dårligere trivsel end dem, der gik i dagtilbud, da de var 1 år gamle.

Figur 9 // Resultater fra trivselsvurderingen i 0. klasse fordelt efter, om man var hjemmepasset det år, man fyldte 1

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

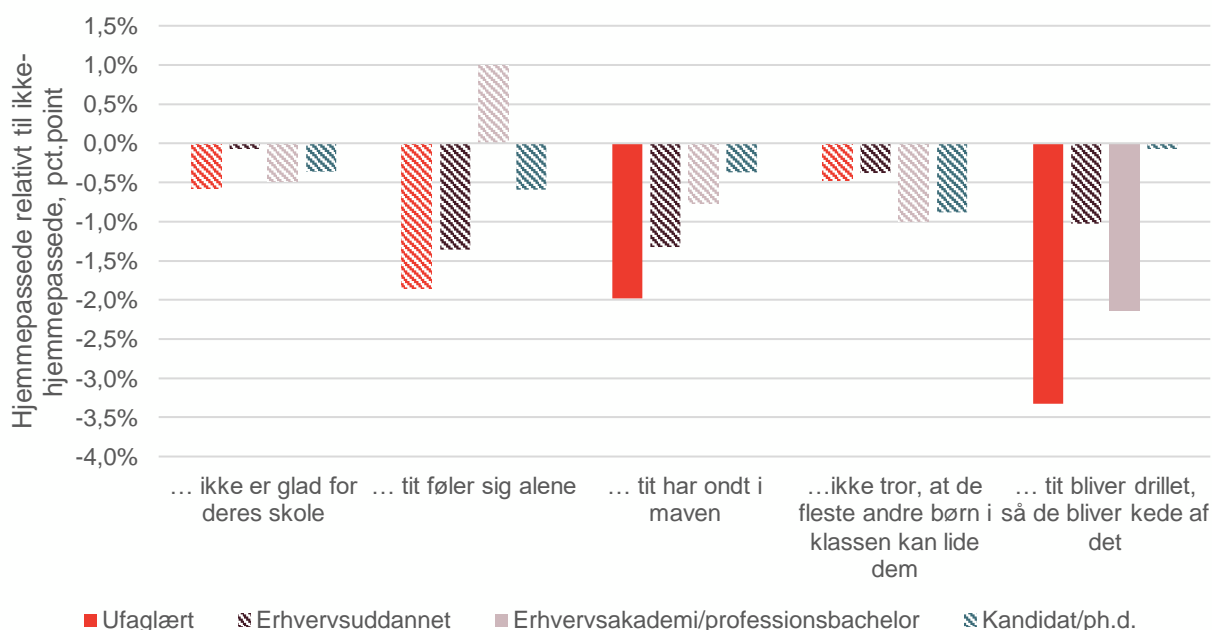
Anm.: Hjemmepasset er her defineret som, at barnet ikke er registreret i en daginstitution det kalenderår, det fylder 1 år, og at minimum én forælder er uden for arbejdsstyrken.

Gruppen af forældre, der hjemmepasser deres børn, adskiller sig dog i betydelig grad fra forældre, der ikke hjemmepasser. F.eks. er der en større andel ufaglærte forældre blandt de hjemmepassede børn, end der er blandt de børn, der har gået i dagtilbud, da de var 1 år. Generelt har børn af ufaglærte forældre oftere ondt i maven i skolen, føler sig oftere alene og tror i mindre grad, at de andre i klassen kan lide dem, jf. tabel d i bilaget. Når vi tager højde for forældrenes uddannelsesbaggrund, kan vi se, at sammenhængen mellem trivsel og hjemmepasning er forskellig alt efter forældrenes uddannelsesbaggrund, jf. figur 10.

Andelen, der oplever tit at blive drillet, så de bliver kede af det, er 3,3 procentpoint lavere for hjemmepassede børn med ufaglærte forældre end for børn med ufaglærte forældre, der var i dagtilbud, da de var 1 år. Ligeledes oplever de i mindre grad at have ondt i maven.

For børn med forældre med en erhvervskompetencegivende uddannelse finder vi ingen signifikante forskelle i deres trivsel, alt efter om de er blevet hjemmepasset eller ej, da de var 1 år gamle. Med undtagelse af børn af forældre med erhvervsakademi- eller professionsbacheloruddannelse, der i lidt mindre grad oplever at blive drillet, så de bliver kede af det. Der er heller ingen signifikante forskelle, når vi kigger på hjemmepasning efter det første år.

Figur 10 // Forskellen i mistrivsel mellem børn, der blev passet hjemme det år, de fyldte 1 år, ift. de børn, der var i dagtilbud, på tværs af forældres uddannelsesbaggrund

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Hjemmepasset er her defineret som, at barnet ikke er registreret i en daginstitution det kalenderår, det fylder 1 år, og minimum én forælder er uden for arbejdsstyrken. Figuren viser forskellen mellem den estimerede sandsynlighed for at være i mistrivsel for hjemmepassede børn, relativt til børn i dagtilbud med forældre med samme uddannelsesniveau. Stiplede søjler viser de insignifikante resultater. Udover uddannelse er der også kontrolleret for, om forældrene var i beskæftigelse, fødselsmåned, køn, herkomst, psykiatrisk diagnose, om forældrene er skilt, hvilket år testen er taget, samt hvilken kommune barnet bor i.

Vi kan også undersøge sammenhængen mellem hjemmepasning og barnets sproglige evner, da det er obligatorisk, at skoler sprogvurderer børnene i 0. klasse. Det er dog ikke alle kommuner, der benytter samme værktøj, og der er derfor kun inkluderet kommuner, hvor over 70 % af eleverne i 0. klasse er blevet testet med Sprogvurdering 3-6. Det er 43 kommuner i 2018, og 50 i 2019, svarende til ca. 44.000 børn, hvoraf ca. 2,8 pct. er blevet hjemmepasset det år, de fyldte 1 år. I analysen indgår folkeskoleelever, der har fået foretaget sprogvurderingen i starten af børnehaveklassen i 2018-19. Vi kigger på andelen af korrekte svar, eleven har fået i hhv. den sproglige og den førskriftlige del. Talesproglige færdigheder handler om, hvordan barnet bruger sproget. Det måles ved hjælp af en test af barnets sprogforståelse, hvor det skal identificere det rigtige billede ud fra en tekst, som læses højt. Førskriftlige færdigheder handler om barnets kompetencer i et skriftsprog, viden om læseretning samt kendskab til bogstaver. I klassetesten måles det ved hjælp af tre test, der handler om, hvorvidt man kan høre, hvilke ord der rimer, genkendelse af bogstaver, og om man kan udskille den første lyd i et ord³.

Børn, der har været hjemmepasset i det år, de fyldte 1 år, præsterer generelt dårligere i sprogvurderingen i 0. klasse. Gennemsnitligt scorer hjemmepassede børn 68 % korrekt i den sproglige del af vurderingen, mens børn, der ikke er hjemmepasset, klarer sig bedre med en gennemsnitlig korrekt score på 73 %.

Samtidig er det 28 pct. af de børn, der blev hjemmepasset, der via testen bliver vurderet til at være sprogligt udfordrede, mens det er 17 pct. af de børn, der ikke bliver hjemmepasset.⁴ I den førskriftlige test vurderes 23 pct. af de hjemmepassede børn sprogligt udfordrede, mens det er 16 pct. af de ikke-hjemmepassede, jf. figur 11.

Forskellen mellem hjemmepassede børn og børn, der har gået i dagtilbud som 1-årige, bliver dog markant mindre, når vi tager højde for forskel i børnenes baggrund. Den signifikante sammenhæng bliver reduceret til et fald på 1 procentpoint i de sproglige færdigheder, mens der ikke ses en signifikant effekt på de førskriftlige evner.

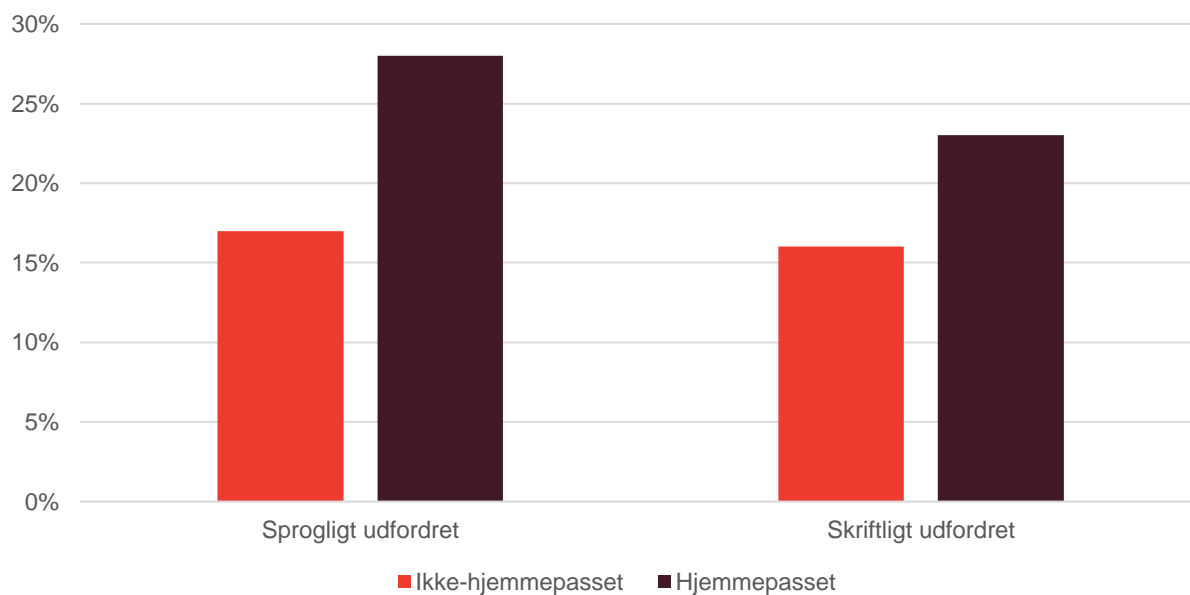
---

³ https://www.benchmark.dk/Media/637879359713152377/Analyse%20af%20andel%20b%C3%B8rn%20med%20sproglige%20udfordringer%20ef-ter%20endt%20dagtilbud_TILG.pdf.

⁴ Børn, der scorer under 15 på 100 points-skalaen i sprogtestene, vurderes som sprogligt udfordrede og har behov for en ekstra indsats.

Figur 11 // Andelen, der vurderes udfordrede i 0. klasse fordelt efter, om man var hjemmepasset det år, man fyldte 1

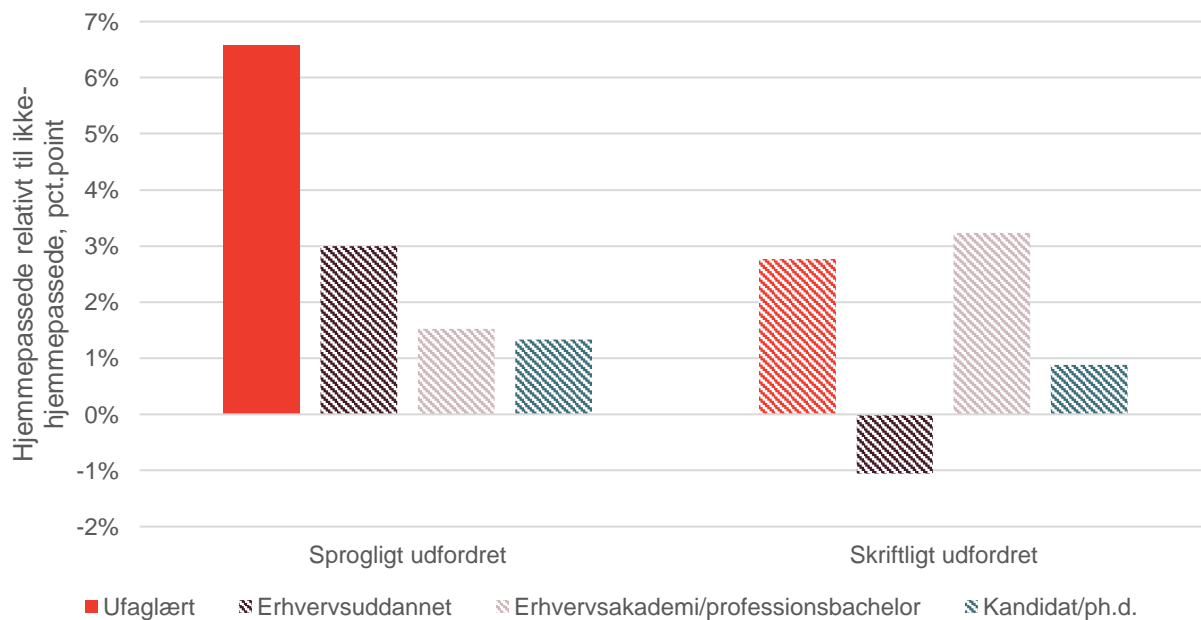

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: 'Hjemmepasset' er her defineret som, at barnet ikke er registreret i en daginstitution, og minimum en forælder er uden for arbejdsstyrken. Skraverede estimater er insignifikante. Lignende resultater fås, hvis der benyttes skole fixed effects.

Desuden varierer forskellen betydeligt afhængigt af forældrenes uddannelsesniveau. For børn af ufaglærte forældre er der 6,6 procentpoint større sandsynlighed for at barnet er sprogligt udfordret, også når det er kontrolleret for barnets og familiens karakteristika, når det er blevet hjemmepasset, end når det har været i dagtilbud det år, det fyldte 1 år. Idet der i gennemsnit er 36 pct. af børnene med ufaglærte forældre i børnehaveklassen, der er sprogligt udfordrede, betyder de 6,6 procentpoint, at der er en stigning i sandsynligheden for at være sprogligt udfordret på 18 pct. For børn af forældre med en kompetencegivende uddannelse er der ingen signifikante forskelle mellem de hjemmepassede og dem, der har gået i dagtilbud, da de var 1 år.

Figur 22 // Forskel i at blive vurderet udfordret i sprogvurderingen i 0. klasse mellem børn, der var hjemmepasst det år, de fylder 1, og børn, der var i dagtilbud, på tværs af forældrenes uddannelsesniveau

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: 'Hjemmepasst' er her defineret som, at barnet ikke er registreret i en daginstitution, og minimum en forælder er uden for arbejdsstyrken. Skraverede estimater er insignifikante. Lignende resultater fås, hvis der benyttes skole fixed effects.

De overordnede resultater stemmer overens med Indenrigs- og Sundhedsministeriets benchmarkinganalyse, som finder en signifikant negativ sammenhæng mellem hjemme- eller privatpasning og sproglige evner hos børn i alderen 0-2 år.

07

Perspektiver indefra: Hvorfor vælger flere forældre at hjemmepasse i Danmark?

Perspektiver indefra: Hvorfor vælger flere forældre at hjemmepasse i Danmark?

Effekterne af hjemmepasningstilskud ser ud til at variere for forskellige grupper af hjemmepassende mødre. For bedre at forstå baggrunden for den stigning, vi ser i antallet af hjemmepassende mødre med en lang videregående uddannelse, præsenterer vi i dette kapitel en række udvalgte konklusioner fra en antropologisk undersøgelse blandt hjemmepassende mødre. Kapitlet bygger på et 3,5 måneders langt feltarbejde blandt kvinder, der er bosat i Storkøbenhavn, og som alle har, eller er i gang med, en (lang) videregående uddannelse. Feltstudiet er foretaget som end del af et kandidatspeciale på Institut for Antropologi, der blev afleveret og forsvaret i 2024. Størstedelen af informanterne har en udearbejdende partner, og flere modtager tilskud fra kommunen til pasning af eget barn.

Undersøgelsen finder, at der er mange og forskelligartede bevæggrunde til, at forældre træffer beslutningen om at hjemmepasse. Undersøgelsen viser bl.a. de følgende dominerende årsager og betydningsfulde faktorer for valget om at hjemmepasse:

Forældrenes ønske om at tilbringe mest muligt tid sammen med deres små børn

Forældrene oplever, at det føles forkert og unaturligt at lade sig adskille fra sine børn i en tidlig alder, og ser det som yderst meningsfyldt at tilvælge mest mulig tid sammen med sine børn. De tidlige år opfattes af forældrene som en speciel og betydningsfuld tid, hvor man som forælder bl.a. kan gå glip af særlige begivenheder og udviklingsøjeblikke. Momenter, som det opleves som forkert, at andre voksne end forælderen selv skal overvære og tage del i. Drivkraften bag hjemmepasning er altså i høj grad tiden sammen med ens børn.

Forældrenes børnesyn og trivselsfokus

Forældrene er af den overbevisning, at et barns første (tre) år er særligt formative år, der bl.a. determinerer barnets trivsel, udvikling, værdisæt og personlighed. Forældrene finder det af den grund centralt, at barnet bliver trygt tilknyttet og tilstrækkeligt spejlet, reguleret og mødt i sine behov af en nærværende og primær omsorgsperson og ikke af "fremmede voksne", hvis værdier, pædagogiske praksis, børnesyn etc. er ukendte for forældrene, hvilket er utrygt. Forældrene ønsker selv at være dem, som former deres børn på ønsket vis. Flere af forældrene oplever endvidere, at deres børns sproglige og motoriske udvikling er bedre, end det er tilfældet for børn i deres netværk. Valget om at hjemmepasse er dermed med øje for barnets både nuværende og videre trivsel.

Forældrenes kritik af, og syn på, landets daginstitutioner og samfundsstrukturer

Forældrene forholder sig kritisk overfor daginstitutionernes forhold, rammer og indhold. Her refererer forældrene til både ressourcer, kvalitet, normeringer og egne negative erfaringer eller oplevelser med dette. Ligesom der henvises til institutionernes interne struktur og pædagogik, hvor der f.eks. opleves for lidt rum, og for få ressourcer til at kunne tilrettelægge en hverdag, der kan rumme det enkelte barns behov og rytme, samt et forældet børnesyn. Det gør sig dog ikke gældende for alle forældre, at institutionernes kvalitet har en betydning for deres valg om at hjemmepasse. Forældrene retter også en større og bredere kritik af selve de strukturer og normer og den kultur, selve daginstitutionen som fænomen er en del af. Herunder en kritik af en manglende værdisætning af omsorgsarbejde, en snæver socialiseringsforståelse samt en adskillelses-, selvstændigheds-, arbejds- og institutionskultur, der besværliggør, og for mange umuliggør, det at indrette sit familie- og arbejdsliv på anden og ønsket vis. For forældrene er hjemmepasning vejen til et familieliv, hvor der er større frihed og fleksibilitet – og ikke mindst mere tid til ro, nærvær og at mærke familiens behov.

Økonomiske overvejelser og begrænsninger

Undersøgelsen peger endvidere på, at hjemmepasning både indebærer glæder og udfordringer for forældrene. En af disse udfordringer er økonomiske overvejelser, omprioriteringer og begrænsninger, der gør sig gældende både inden og ifm. tilværelsen som hjemmepasser. Undersøgelsen viser dog også, at forældrene oplever, at meningsfuldheden ved at hjemmepasse deres børn overskygger de udfordringer, der nu engang kan være forbundet med valget om at hjemmepasse.

08

Data og metode

Data og metode

Analysen er udarbejdet på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik. I analysen indgår der fire forskellige populationer. I første afsnit indgår kun personer, der er registreret som mor eller far til et barn i 1-5-årsalderen i 2014-21. Barnets alder er ultimo året. Personen skal derudover også indgå i arbejdsmarkedsstatistikken (RAS) i det givne år og seks år inden for at være inkluderet. Der er herudover koblet baggrundsvariable såsom forældrenes højeste fuldførte uddannelse (UDDA) samt køn og etnicitet (BEF) på.

I første kapitel fokuserer vi på forældrenes ændring mht. tilknytning til arbejdsmarkedet i stedet for børnenes tilknytning til dagtilbud, idet der ikke er data for pasningen af de børn, der ikke får tilskud fra kommunen. Vi kigger på udviklingen fra 2014 til 2021 mht. forældre til børn i alderen 1-5 år, der trækker sig fra arbejdsstyrken, på tværs af herkomst og uddannelsesniveau. Vi inkluderer udelukkende forældre, der var i beskæftigelse, inden deres ældste barn i 1-5-årsalderen blev født, men var uden for arbejdsstyrken efterfølgende. Forældre, der kontinuerligt har været hjemmegående, var ledige, inden de fik et barn, eller er gået ned i tid fremfor at stoppe helt, er derfor ikke inkluderet. Vi kan dog ikke udelukke, at f.eks. forældre, der er selvstændige, i realiteten hjemmepasser deres børn (omkring 10 pct. af børnene, der ikke er indskrevet i kommunalt eller selvejende dagtilbud, har en forælder, der er selvstændig).

Forældre, der er trådt ud af arbejdsstyrken, er her defineret som personer, der, året inden deres ældste barn i 1-5-årsalderen blev født, var i beskæftigelse, men er kategoriseret som "Øvrige uden for arbejdsstyrken" i det pågældende år. Hvis man har en 5-årig og en 3-årig i 2014, tjekkes den tidligere beskæftigelse ift. at være trådt ud af arbejdsstyrken i 2014 i 2008, men i 2015 vil den så blive tjekket i 2010. Analysen tager derfor ikke højde for forældre, der kontinuerligt forbliver uden for arbejdsstyrken.

I anden del af analysen indgår danske kvinder, der opfylder de statslige krav for tilskud til hjemmepasning, og hvis første barn er mellem 0 og 5 år i 2019-21. Analysen følger kvinders beskæftigelsesstatus fra tre år før fødslen af deres første barn og i perioden 2019-21, hvor deres første barn er mellem 0 og 5 år. I analysen indgår ca. 175.000 kvinder, når der begrænses til tilskud over 75.000 kr..

Til at måle beskæftigelseseffekterne opstiller vi følgende difference-in-difference-fixed-effect-linear-probability-regressionsmodel:

$$P(Y_{ijt} = 1) = \alpha + \beta Post_t + \gamma(Muligt\ tilskud_{ijt} \times Post_t) + \delta_1(Daginstitutionssomkostninger_{ijt} \times Post_t) + \delta_2(Muligt\ tilskud\ over\ 75.000\ kr._{ijt} \times Daginstitutionssomkostninger_{ijt} \times Post_t) + \theta X_{it} + \mu_j + \mu_j \tau_t + \tau_t + \epsilon_{ijt}$$

hvor:

- Y_{ijt} repræsenterer sandsynligheden for beskæftigelse for individ i på tidspunkt t i kommune j .
- $Muligt\ tilskud_{ijt}$ er størrelsen på det tilgængelige tilskud. Det er 0, hvis enten (a) kvinden ikke har børn i alderen 0 til 5 år, eller (b) kvinden bor i en kommune, der ikke har et hjemmepasningstilskud. Ellers vil denne størrelse være positiv og er defineret som:

$$Muligt\ tilskud_{ijt} = (antal\ børn)_{it}^{0-2} \times (tilskud)_{jt}^{0-2} + (antal\ børn)_{it}^{3-5} \times (tilskud)_{jt}^{3-5}$$

- *tilskud* repræsenterer det kommunalt valgte tilskudsniveau for det givne år. Det mulige tilskud er begrænset til dagpengegrænsen for hvert år.
- $Post_t$ er en variabel, der markerer, hvor gammel kvindens første barn er. Variablen er -3, tre år før barnet bliver født, 0 det år, han/hun bliver født, og maksimalt 5 det år, barnet fylder 5 år. Variablen tager kun værdier mellem 0-5 i 2019-21.
- $Daginstitutionssomkostninger_{ijt}$ repræsenterer de omkostninger, der skal betales for kommunal institutionel dagpleje, hvis hjemmepasning ikke vælges. Det er defineret som:

$$\begin{aligned}
 Daginstitutionssomkostninger_{ijt} &= (antal\ børn)_{it}^{0-2} \times (Daginstitutionssomkostninger)_{jt}^{0-2} \times (1 - (friplads\ \%)_{it}) \\
 &+ (antal\ børn)_{it}^{3-5} \times (Daginstitutionssomkostninger)_{jt}^{3-5} \times (1 - (friplads\ \%)_{it})
 \end{aligned}$$

- *Daginstitutionssomkostninger* er prisen for en kommunal daginstitutionsplads i det givne år.
- *friplads %* repræsenterer procentdelen af daginstitutionssomkostninger, der er offentligt finansieret, afhængigt af husstandsindkomsten. *friplads %* er beregnet ud fra kvindens gennemsnitlige indkomst de tre år før hendes første barns fødsel plus eventuel indkomst fra en potentiel sekundær forælder i et givent år.
- X_{it} omfatter kontrolvariable som uddannelsesniveau, civilstatus og andre socioøkonomiske faktorer, der kan påvirke beskæftigelsesbeslutninger.
- μ_j repræsenterer fixed effects på kommunalt niveau.
- τ_t repræsenterer tids-fixed effects.

Modellen estimerer sandsynligheden for, at en kvinde er beskæftiget i et givet år, afhængigt af tilgængeligheden af hjemmepasningstilskud og forskellige baggrundsvariable. Vi forsøger således at isolere tilskuddets effekt på kvindernes beskæftigelse. Denne del af analysen er lavet i samarbejde med Lærke Dyrby Kloch og Albert Lenz Bærentsens seminar på økonomistudiet på Københavns Universitet.

I tredje del af analysen indgår to grupper af børn. I trivselsanalysen indgår børn, der har deltaget i trivselsmålingen i 0. klasse i 2014-17, hvilket svarer til ca. 180.000 børn. I sprogvurderingsanalysen indgår børn, der har deltaget i sprogvurderingen i 2018-19. Der indgår kun folkeskoleelever, hvor over 70 pct. af deres årgang i kommunen har taget sprogvurdering. Der indgår i analysen børn fra 43 kommuner i 2018 og 50 i 2019. Dette svarer til ca. 44.000 børn. Da børnenes samlede vurdering er vægtet ud fra deres køn og alder, er der i analysen i stedet benyttet andelen af korrekte svar i hhv. den sproglige og den skriftlige del af vurderingen.

For begge populationer er der hængt baggrundsvariable på børnene, herunder deres køn, hvorvidt de har været i kontakt med psykiatrien inden de fylder 6 år (*psyk_adm*), deres fødselsmåned (*BEF*), deres daginstitutionstatus, det år, de fylder 1 år (*DAGI*), forældrenes beskæftigelsesstatus (*RAS*), uddannelsesniveau (*UDDA*) og civilstatus (*BEF*). Barnet er her defineret som hjemmepasst, hvis det ikke er registreret i en daginstitution, og minimum en af forældrene er uden for arbejdsstyrken. Der er i regressionerne brugt kommune fixed effects.

De nyeste registerdata for børnepasning viser, at omkring 15 pct. af de 1-5-årige i befolkningen i 2021 ikke var indskrevet i et selvejende eller kommunalt dagtilbud⁵. Andelen er varierende på tværs af barnets alder,

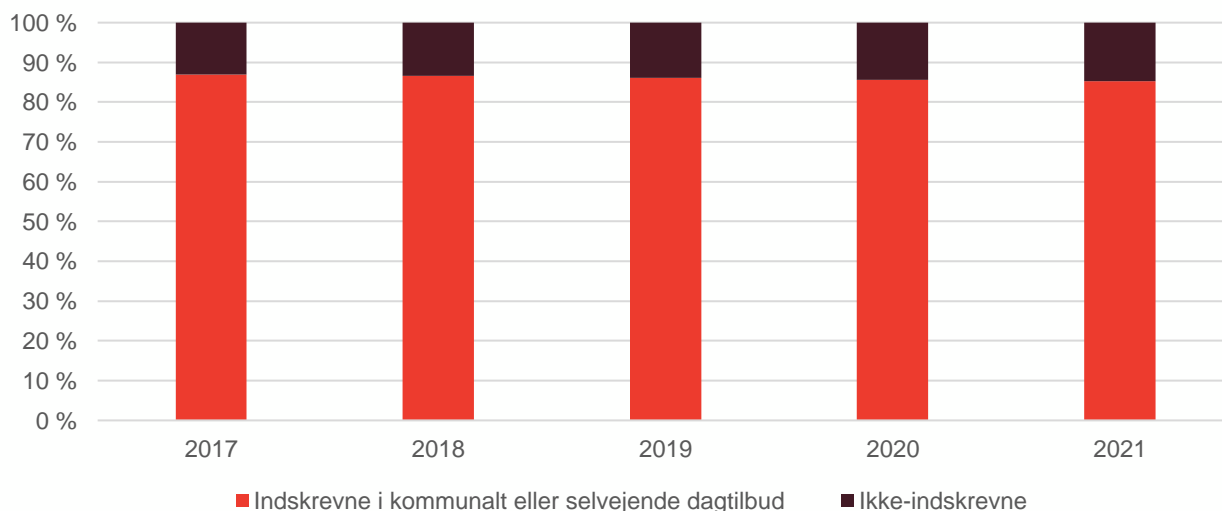
---

⁵ Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

og det var således omkring 22 pct. af de 1-årige, der ikke var indskrevet, og 10 pct. af de 3-årige. De børn, der ikke er indskrevet i et kommunalt eller selvejende dagtilbud, kan enten blive passet i et privat dagtilbud, hjemmepasset med eller uden tilskud fra kommunen eller være i en privat pasningsordning, hvor forældrene indgår en aftale med en privat passer. Når vi kigger på udviklingen siden 2017, har der været en stigning fra 13 pct. til 15 pct. af de 1-5-årige, der ikke er indskrevet i et kommunalt eller selvejende dagtilbud.

Figur 3// Udviklingen i andelen af børn i alderen 1-5 år, der er indskrevet i et kommunalt eller selvejende dagtilbud

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Når vi kigger på, hvor mange der har modtaget tilskud til privat børnepasning,⁶ udgør de kun omkring 27 pct. af de børn, der ikke er indskrevet i et selvejende eller kommunalt dagtilbud. Vi har således ikke information om, hvilken pasningsform der gælder for omkring 10 pct. af de 1-5-årige. Det er dermed ikke muligt ud fra børnepasningsstatistikken at vurdere, om børnene, der ikke er indskrevet i et kommunalt eller selvejende dagtilbud, bliver hjemmepasset eller går i et andet privat tilbud. Stigningen på 2 procentpoint, der ikke går i et selvejende eller kommunalt dagtilbud, dækker for både private daginstitutioner, andre private pasningstilbud samt hjemmepasning. Derfor betinger vi også på, at hjemmepassede børn har mindst én forælder, der ikke er en del af arbejdsstyrken.

Kapitlet "Perspektiver indefra: Hvorfor vælger flere forældre at hjemmepasse i Danmark?" præsenterer konklusioner fra et 3,5 måneders langt antropologisk feltarbejde. Undersøgelsen er bl.a. baseret på interviews, uformelle samtaler og observationer af de fællesskaber, som hjemmepassere indgår i. Informantgruppen består af kvinder, der er bosat i Storkøbenhavn, og som alle har, eller er i gang med, en (lang) videregående uddannelse. Størstedelen af informanterne har en udearbejdende partner, og flere modtager tilskud fra kommunen til pasning af eget barn.

Regitze Lundgren Pedersen har indgået et specialesamarbejde med Tænk tanken DEA i form af løbende dialog og sparring. Selvom DEA har bidraget med faglige inputs og feedback og eksempelvis udtrykt et

⁶ <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1280>.

ønske om et fokus på, hvorvidt institutionernes kvalitet har en betydning for valget om at hjemmepasse, så har alle beslutninger i sidste ende været Pedersens egne. De to analyser er gennemført selvstændigt og uafhængigt af hinanden.

09

Litteraturliste

Litteraturliste

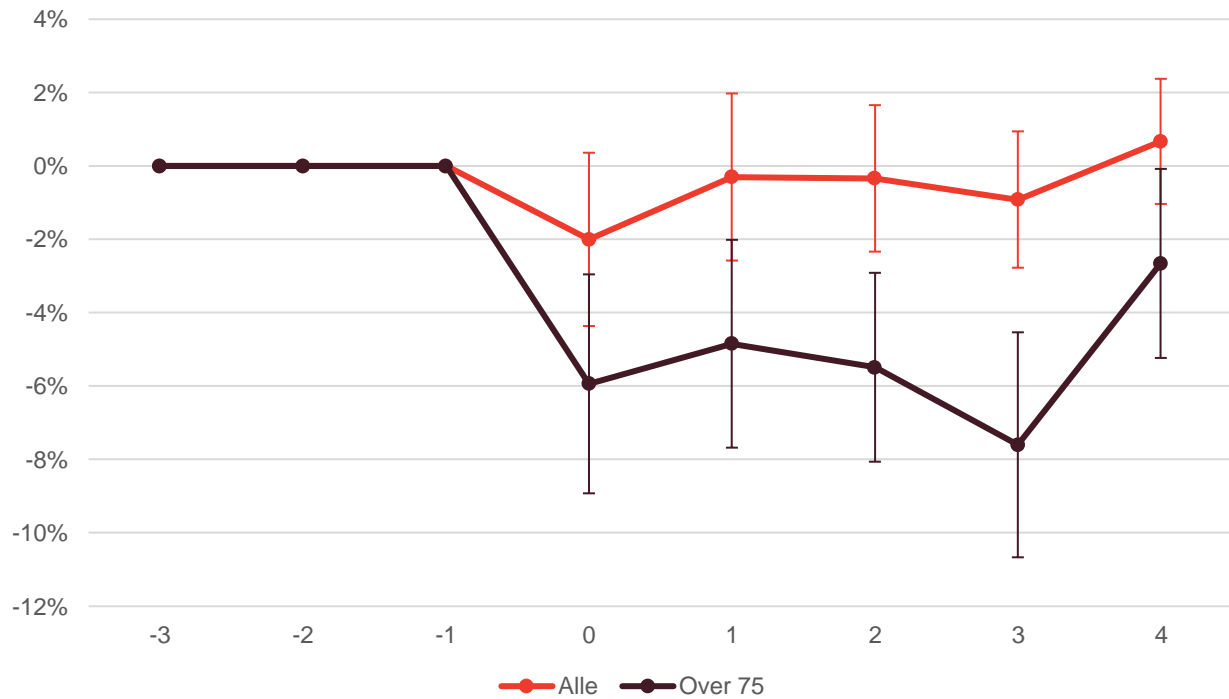
- Andersen, S.C., Gensowski, M., Ludeke, S., & Pedersen, J.H., 2015. "Evaluering af den nationale trivselsmåling for folkeskoler – og forslag til justeringer". TrygFondens Børneforskningscenter.
- Baker, M, Gruber, M., & Milligan, K., 2019. "The Long-Run Impacts of a Universal Child Care Program". *American Economic Journal: Economic Policy*, 11 (3): 1-26.
- Berlingske, 2024. "Velfærdsstaten frarøver forældre afgørende egenskaber, mener professor. Nu opfordrer han os til at stritte imod".
- Berlingske, 2024. "Han sagde op og solgte lejligheden for at få nærvær med sine børn. »Det er forfærdeligt, når forældre bruger barsel på at finpudse LinkedIn«"
- BUPL, 2023. "Bekymring for kvaliteten i børns institutioner får forældre til at gå ned i tid".
- BUVM, 2024. "Pasning af egne børn".
- DR, 2024. "Konservative: Passer du dit barn hjemme, skal du kunne tjene penge ved siden af".
- Danmarks Statistik, 2023. "Nyt fra Danmarks Statistik Nr. 179".
- DEA, 2023. "Udviklingen i forældre på deltid".
- DEA, 2021. "Børn, der skifter daginstitution".
- Drange, N. & Havnes, T., 2019. "Early Childcare and Cognitive Development: Evidence from an Assignment Lottery", *Journal of Labor Economics*, 37 (2): 581-620.
- Duncan, G., Kalil, A., Mogstad, M., & Rege, M., 2023. "Investing in early childhood development in preschool and at home". *Handbook of the Economics of Education*, 6, 1-91.
- Felfe, C., & Lalive, R., "Does early childcare affect children's development?", *Journal of Public Economics* 159 (2018): 33-53.
- Gruber et al., 2023. "Paying Moms to Stay Home: Short and Long Run Effects on Parents and Children". National Bureau of Economic Research.
- Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed, 2023. "Brugertilfredshed på dagtilbudsområdet".
- Kottelenberg, M. J. & Lehrer, S. F., 2017. "Targeted or universal coverage? Assessing heterogeneity in the effects of universal childcare", *Journal of Labor Economics* 35 (3).
- Pedersen, R. L., 2024. "Fuldtidsmor" – En antropologisk undersøgelse af hjemmepasning blandt mødre i Storkøbenhavn". Kandidatspeciale, Institut for Antropologi, Københavns Universitet.
- Statistikbanken, 2023. "Modtagere af tilskud til privat børnepasning".
- VIVE, EVA og forfattere, 2023. "Kvalitet i dagtilbud – National undersøgelse af kvalitet i pædagogiske læringsmiljøer og rammer i kommunale daginstitutioner og dagplejen for 0-2-årige børn".
- Yamaguchi, S., Asai, Y., & Kambayashi, R., 2018. "Effects of subsidized childcare on mothers' labor supply under a rationing mechanism", *Labour Economics*, 55, 1-17.

10

Bilag

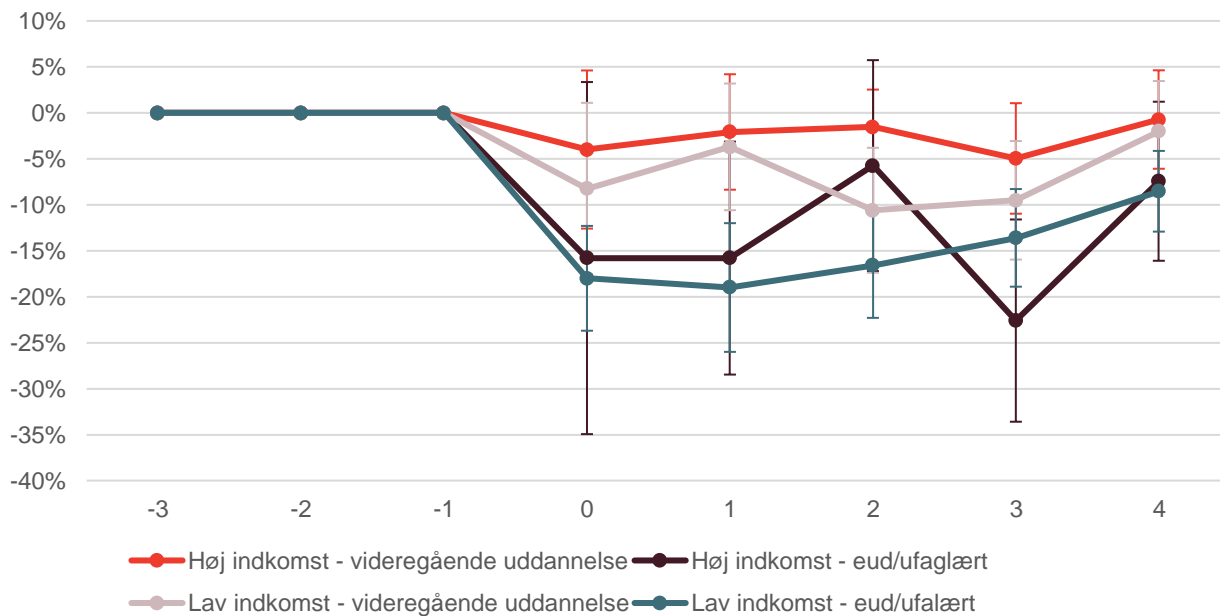
Bilag

Figur 4a // Effekt af hjemmepasningstilskud på beskæftigelsen, fordelt på tilskudsniveau

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik
Anm.: Der er her benyttet individ FE.

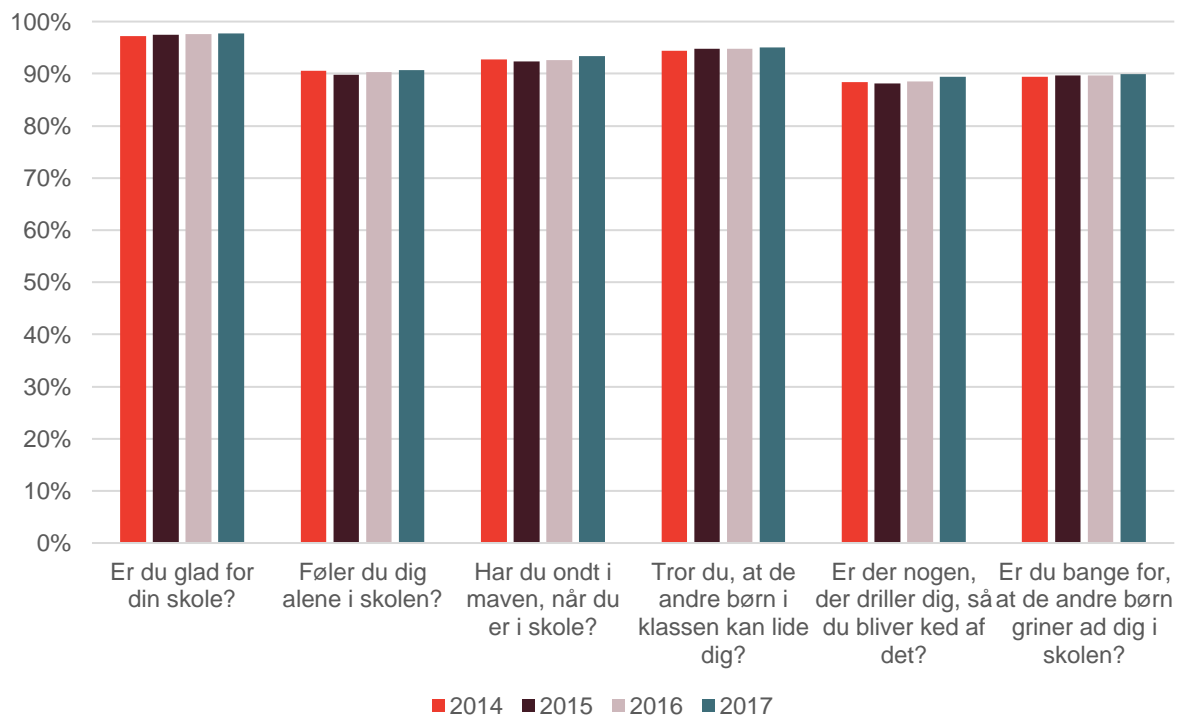
Figur 5b // Effekten af hjemmepasningstilskud på beskæftigelsen, fordelt på mors uddannelse og den anden forælders indkomst

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Der kigges her udelukkende på den marginale effekt, når det mulige tilskud er over 75.000 kr. om året. Lavtlønnet er her defineret som at tjene under medianlønnen for den anden forælder i 2019, svarende til 410.124 kr.

Figur 6c // Gennemsnitlig besvarelse i trivselsvurderingen i 0. klasse, 2014-17

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik
Anm.: Spørgsmålene er valgt ud fra anbefalingerne fra Andersen et al. (2015).

Tabel d // Sammenhæng mellem hjemmepasning og baggrundskarakteristika og sandsynligheden for at trives i 0. klasse

VARIABLE	(1) Glad for sin skole	(2) Ikke ondt i maven	(3) Ikke føler sig alene	(4) Tror, de andre kan lide en	(5) Ikke bliver drillet
Hjemmepasset som 1-årig	0.00353 (0.00256)	0.0108** (0.00421)	0.00620 (0.00537)	0.00686* (0.00351)	0.0157*** (0.00541)
Far i beskæftigelse	0.00491*** (0.00145)	0.00457** (0.00183)	0.00682*** (0.00224)	0.00591*** (0.00206)	0.0162*** (0.00213)
Mor i beskæftigelse	0.00490*** (0.000981)	0.00595*** (0.00178)	0.0127*** (0.00173)	0.0103*** (0.00144)	0.0173*** (0.00279)
Dreng	-0.0217*** (0.00106)	0.00409*** (0.00114)	-0.0119*** (0.00132)	-0.0205*** (0.00117)	-0.0120*** (0.00171)
Efterkommer	0.00359** (0.00147)	-0.0105*** (0.00289)	-0.0212*** (0.00353)	-0.0190*** (0.00371)	-0.0190*** (0.00457)
Indvandrer	-0.00744 (0.00687)	-0.0134 (0.00993)	-0.0373*** (0.0140)	-0.0143 (0.0102)	-0.0115 (0.0114)
Kontakt med psykiatrien inden 6 år	-0.0321*** (0.00471)	0.00131 (0.00509)	-0.0155** (0.00614)	-0.0121*** (0.00446)	-0.0130** (0.00646)
Forældres højeste fuldførte uddannelse					
KVU/MVU ift. EUD	0.00560*** (0.00120)	0.0155*** (0.00150)	0.0214*** (0.00159)	0.0152*** (0.00165)	0.0317*** (0.00204)
LVU/PHD ift. EUD	0.00852*** (0.00109)	0.0288*** (0.00171)	0.0315*** (0.00213)	0.0248*** (0.00218)	0.0489*** (0.00226)
Ufaglært ift. EUD	-0.00228 (0.00183)	-0.00742** (0.00288)	-0.00705** (0.00315)	-0.00688*** (0.00251)	-0.00298 (0.00340)
Forældre skilt	-0.00668*** (0.00125)	-0.00907*** (0.00179)	-0.00597** (0.00248)	-0.0127*** (0.00178)	-0.0173*** (0.00219)
Konstant	0.979*** (0.00202)	0.922*** (0.00664)	0.893*** (0.00745)	0.942*** (0.00638)	0.846*** (0.00819)
Observationer	182,538	181,307	180,989	178,825	180,505
Års FE	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kommune FE	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fødselsmåned FE	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Adj. R ²	0.00948	0.00655	0.00933	0.00994	0.0127

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Trivsel er defineret som svarene 2 eller 3 i trivselsmålingen.

*** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * $p < 0.1$. Robuste standardfejl i parenteser.

Tænketanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu